

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **RNDr. A. B.**, bývajúcej v Č., v dovolacom konaní zastúpenej Mgr. Zuzanou Bdžochovou, advokátkou v Bratislave, Mickiewiczova 6, proti žalovanému **PEREX, a.s.**, so sídlom v Bratislave, Trnavská cesta 39/A, IČO: 00 685 313, v dovolacom konaní zastúpenému advokátskou kanceláriou LEGAL PROFESSIONALS, s.r.o., za ktorú koná JUDr. Marek Ogurčák, advokát a konateľ, **o ochranu osobnosti a priznanie náhrady nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp.zn. 10 C 575/2001, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 9.novembra 2011 sp.zn. 6 Co 313/2011, 6 Co 314/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobkyne **o d m i e t a**.

Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v sume 118,70 Eur na účet advokátskej kancelárii LEGAL PROFESSIONALS, s.r.o., za ktorú koná JUDr. Marek Ogurčák, advokát a konateľ do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Čadca rozsudkom z 3. augusta 2010 č.k. 10 C/575/2001-453 uložil žalovanému povinnosť strpieť, aby žalobkyňa v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku dala na náklady žalovaného k dispozícii redakcii denníku Pravda na uverejnenie text znenia: „Výroky, ktoré boli uverejnené v spoločenskom týždenníku „Moment“, ročník III., číslo 6 z 9. februára 2001, rubrika škandál, na str. 16-17, v článku autorsky podpísanom Z. S. pod názvom „Agent KGB v srdci SNS?“ a to:

... Tokanie za pomoci darčiekov a kvetín sa ukázalo byť úspešné a predsedníčka padla do nastaveného náručia. Zlé jazyky však hovoria, že skôr ako láska ju zaslepili peniaze.

Zrejme to je aj dôvod, prečo zostávala slepá aj potom, keď jej už muselo byť jasné, že s jej milencom niečo nie je v poriadku....,

... Fotografie A. a A. údajne poskytol médiám jej synovec ... Nečudo, jeho veľká príbuzná sa mu vraj vyhrážala súdom ...,

... Jej vzťahy s najbližšími sú tiež naštrbené, ... došlo v rodine k viacerým hádkam a niektorí príbuzní jej dokonca vrátili darčeky. Priateľskosť sa zmenila na nevraživosť. Cítia sa byť oklamaní....,

...Svojím správaním však uškodila viacerým cirkevným hodnostárom ...,

sú nepravdivé, zavádzajúce, vykonštruované, hrubo znevažujúce občiansku česť, ľudskú dôstojnosť, neoprávnene zasahujú do práva na ochranu osobnosti, súkromia a súkromného života RNDr. A. B..“ Vo zvyšku, vrátane návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, návrh žalobkyne zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Dopĺňacím rozsudkom z 22. júna 2011 č.k. 10 C 575/2001-499 uložil žalobkyni a žalovanému povinnosť, aby každý z nich zaplatil sumu 100,55 Eur titulom náhrady trov štátu na účet Okresného súdu Čadca do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia vo veci samej uviedol, že vyhotovenie fotografickej snímky žalobkyne ako verejne činnej a širokej verejnosti známej osoby spolu s jej priateľom (v tom čase rovnako už verejnosti mediálne známym), urobenej po príchode na Slovensko a na verejnom mieste (letisku) a následné zverejnenie v tlačnom periodiku, nemožno považovať za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti žalobkyne. V tomto smere prihliadol i na skutočnosť, že žalobkyňa si musela byť vedomá toho, že nielen ona sama ako verejne činná osoba, ale i jej priateľ a ich vzájomný vzťah, sú predmetom legitímneho zvýšeného záujmu médií a prítomnosti zástupcov médií na verejnom mieste. Z obdobných dôvodov za neoprávnené zásahy do práva na ochranu osobnosti žalobkyne nehodnotil ani návrhom v tejto veci napadnuté výroky uverejnené v citovanom spoločenskom týždenníku, a to „... Z ruského milenca predsedníčky národnárov M. sa vyklúľ podvodník, alebo špión? ...“ a tiež „... k akým informáciám sa dostal vďaka intímnemu vzťahu s poslankyňou NR SR, primátorkou Čadce a Predsedníčkou SNS A. M.? ...“. Pokiaľ sa žalobkyňa vo vzťahu k uvedeným zásahom domáhala ochrany osobnosti formou konštatovania nepravdivosti a neoprávnenosti zásahu, žalobu zamietol. Inak hodnotil ďalšie štyri sporné výroky uverejnené v spoločenskom týždenníku Moment. K prvému výroku uviedol, že hoci ide o hodnotiaci úsudok, ktorý nepodlieha dokazovaniu, je vedený v rozpore s novinárskou etikou, zjavne so zlým úmyslom poškodiť povest' žalobkyne v očiach verejnosti. Dospel preto k záveru, že je neprípustným a že neoprávnene zasahuje do práva na ochranu osobnosti žalobkyne. K ďalším trom sporným

výrokom uviedol, že žalovaný ako označený pôvodca neoprávneného zásahu, neunesol v tejto časti konania o ochranu osobnosti dôkazné bremeno, keďže v zmysle § 120 ods. 1 O.s.p. neprodukoval vo vzťahu k predmetným výrokom tzv. dôkaz pravdy. Návrhu žalobkyne v uvedených častiach preto vyhovel a uložil žalovanému povinnosť strpieť zverejnenie znenia textu o porušení práva na ochranu jej osobnosti spornými výrokmi na jeho náklady v denníku Pravda. Pokiaľ sa žalobkyňa domáhala uvedenia požadovaného textu aj v ďalších troch tuzemských periodikách, žalobu zamietol, keď túto požiadavku považoval za neprimeranú okolnostiam konkrétnej veci. Žalobu zamietol aj v časti, v ktorej sa žalobkyňa domáhala ochrany osobnosti formou určovacieho návrhu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, keďže obsahom bol tento návrh totožný so základom žaloby o plnenie. Napokon, za dôvodnú nepovažoval ani tú časť žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Vychádzal zo zistení, že informácie obdobnej povahy a obsahu boli v rozhodnom čase predmetom pomerne širokej medializácie vo viacerých i tlačných médiách, že aj po zásahu žalovaného žalobkyňa zostala naďalej verejne činná v obdobnom postavení a že nebolo zistené ani narušenie vzťahov v rámci rodiny, okruhu priateľov a známych. Dospel preto k záveru, že neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne nedosahoval takú intenzitu, ktorá by v značnej miere znížila jej dôstojnosť, resp. jej vážnosť v spoločnosti a teda, že žalobkyňi priznaná ochrana formou zadosťučinenia v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) je primeraná a postačujúca. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p. a žiadnej zo sporových strán náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 9. novembra 2011 sp.zn. 6 Co 313/2011, 6 Co 314/2011 o odvolaní žalobkyne (napadla ním výroky, ktorým okresný súd vo zvyšnej časti žalobu zamietol a ktorým rozhodol o trovách konania) a žalovaného (napadol ním vyhovujúci výrok a výrok o trovách konania) rozsudok okresného súdu v spojení s dopĺňacím rozsudkom potvrdil a rozhodol o trovách odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že okresný súd dospel na podklade vykonaného dokazovania ku správnym skutkovým zisteniam a prejednávaniu veci aj správne právne posúdil. Stotožnil sa v celom rozsahu aj s odôvodnením napadnutého rozsudku, ktoré považoval za výstižné, zodpovedajúce kritériám uvedeným v § 157 ods. 2 O.s.p. K jednotlivým výrokmi doplnil na zdôraznenie ich správnosti aj ďalšie dôvody. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala včas dovolanie žalobkyňa. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež súdu prvého stupňa v časti, ktorou odvolací súd potvrdil napadnuté výroky rozsudku súdu prvého stupňa, v časti, ktorou potvrdil napadnutý výrok dopĺňacieho rozsudku súdu prvého stupňa a v časti, ktorou rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Žiadala priznať plnú náhradu trov dovolacieho konania. K prípustnosti dovolania uviedla, že odvolací súd jej odňal možnosť konať pred súdom, že vo veci konali a rozhodovali vylúčení sudcovia a že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Odňatie možnosti odôvodnila tým, že hoci trvala na nariadení pojednávania, čo v dostatočnom predstihu písomne odvolaciemu súdu oznámila, odvolací súd rozhodol vo veci samej rozsudkom bez nariadenia pojednávania. Nemala preto možnosť uplatniť práva účastníka súdneho konania v súlade so základnou zásadou ústnosti konania pred súdom. Z hľadiska zabezpečenia ústavného práva na súdnu ochranu považovala za neprijateľné, aby upovedomenie o vyhlásení rozsudku súd zverejnil iba na úradnej tabuli súdu bez toho, aby ju o tomto dôležitom procesnom úkone riadne a včas písomne upovedomil. Okrem toho vytýkala odvolaciemu súdu, že až v čase po vyhlásení rozsudku jej bolo doručené písomné vyjadrenie žalovaného k jej odvolaniu, čím jej bolo znemožnené oboznámiť sa s podaním protistrany a na argumenty v ňom vznesené reagovať. Navyše, v prípise podpísanom členom senátu JUDr. F. Potockým bolo uvedené, že ďalšie vyjadrenie z jej strany nie je potrebné doručovať krajskému súdu. Tým ju súd v skutočnosti „vyzval“, aby sa vo veci nevyjadrovala. Takýmto postupom odvolacieho súdu bol priamo ovplyvnený v jej neprospech zistený stav veci, ktorý tvorí základ pre súdne rozhodnutie. Uvedený postup sudcov bol v rozpore s jej právom na súdnu ochranu, na spravodlivý súdny proces, v rozpore so zásadou rovnosti zbraní, keď sudcovia uprednostnili žalovaného, ktorý mal priaznivejšie podmienky na prezentovanie svojich návrhov. Na základe uvedeného je dôvodné mať objektívne pochybnosti o nezáujatosti sudcov. Vyslovila preto presvedčenie, že vo veci na krajskom súde konali a rozhodovali vylúčení sudcovia. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu odôvodnila tým, že odvolací súd sa nevyporiadal so všetkými jej odvolacími námietkami. Dovolanie odôvodnila tiež tým, že súdy nižších stupňov dospeli k „skutkovým zisteniam nad rámec a v rozpore so skutkovým stavom zisteným vykonaným dokazovaním“ a že pri vydaní rozsudku postupovali v rozpore s judikatúrou.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že v danej veci nešlo o prípad v zmysle § 214 ods. 1 O.s.p., kedy by odvolací súd bol povinný pojednávanie nariadiť. Pokiaľ preto

prejednal odvolania bez nariadenia pojednávania, neodňal žalobkyni právo konať pred súdom. Podľa jeho názoru neexistovala ani žiadna podstatná nevýhodnosť v procesnom postavení žalobkyne v konaní pred odvolacím súdom. Odvolací súd umožnil obom účastníkom konania vyjadriť sa k podanému odvolaniu druhej strany. Námietku žalobkyne, podľa ktorej vo veci rozhodovali vylúčení sudcovia považoval za vykonštruovanú, nepodloženú relevantnými dôvodmi a preto za neopodstatnenú. Navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť a priznať mu trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená osoba (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.). Dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci žalobkyňa napadla dovolaním rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (§ 219 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 ods. 2 a ods. 3 O.s.p. Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Preto dovolanie podľa § 238 ods. 2 O.s.p. neprichádza do úvahy. Nejedná sa ani o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani nešlo o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a ods. 4. Dovolanie nie je preto prípustné ani podľa § 238 ods. 3 O.s.p.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie

prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nepodania návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania nesprávne obsadeným súdom).

Vady uvedené v § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a ani v konaní nevyšli najavo. Dovolanie preto podľa týchto zákonných ustanovení nie je prípustné.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdení, že žalobkyni bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred ním (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a že v prejednávanej veci rozhodovali vylúčení sudcovia (§ 237 písm. g/ O. s. p.)

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Takýmto procesným právom účastníka je napr. byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali, a pod. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom vylúčil účastníka konania z realizácie jeho procesných práv, ktoré mu právny poriadok priznáva. Z hľadiska existencie tejto vady, nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je ňou skutočne postihnuté.

Žalobkyňa v dovolaní namieta, že jej mala byť postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd nenariadil vo veci pojednávanie, hoci výslovne trvala na jeho nariadení, že upovedomenie o vyhlásení rozsudku odvolací súd zverejnil iba na úradnej tabuli súdu bez toho, aby ju o tomto dôležitom procesnom úkone riadne a včas písomne upovedomil a že až po vyhlásení rozsudku jej bolo doručené písomné vyjadrenie žalovaného k jej odvolaniu, čím jej bolo znemožnené oboznámiť sa s podaním protistrany a na argumenty v ňom vznesené reagovať.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008 a ktorý bol platný a účinný v čase rozhodovania odvolacieho súdu, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej, nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch (iné než sú uvedené v § 214 ods. 1 O.s.p.) môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Vyššie citovaná novela Občianskeho súdneho poriadku zakotvila pravidlo, podľa ktorého odvolací súd je povinný nariadiť pojednávanie iba v zákone vymenovaných prípadoch. V ostatných prípadoch je vecou odvolacieho súdu, či na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie alebo nie. Ak preto v týchto prípadoch odvolací súd prejedná a rozhodne o odvolaní bez nariadenia pojednávania, týmto postupom neodníma účastníkovi možnosť konať pred súdom.

V posudzovanej veci sa odvolací súd stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Dospel preto k názoru, že nie je potrebné dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa zopakovať ani doplniť. Rozhodnúť bez odvolacieho pojednávania mohol aj z dôvodu, že súd prvého stupňa rozhodol po nariadení pojednávania a že zo spisu nevyplýva, že by prejednanie a rozhodnutie veci na odvolacom pojednávaní vyžadoval dôležitý verejný záujem. Napokon, existenciu uvedených skutočností dovolateľka v dovolaní ani netvrdí. Ak preto v danej veci odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobkyne bez nariadenia pojednávania, postupoval v súlade so zákonom. Týmto procesným postupom nemohol preto založiť procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudky sa vyhlasujú v mene Slovenskej republiky a vždy verejne. Zákon preto vyžaduje aj v prípadoch, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, aby oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (§ 156 ods. 3 O.s.p.). V týchto prípadoch Občiansky súdny poriadok neukladá súdu povinnosť písomné upovedomenie o vyhlásení rozsudku doručiť účastníkom konania.

V posudzovanej veci zo zápisnice o vyhlásení rozsudku z 9. novembra 2011 (č.l. 521 spisu) vyplýva, že odvolací súd vyhlásil v tento deň rozsudok v predmetnej právnej veci bez nariadenia pojednávania. Bol preto povinný oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Tento procesný postup bol v danom prípade zachovaný, účastníci konania boli o čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku upovedomení spôsobom zodpovedajúcim § 156 ods. 3 O.s.p. Odvolací súd nebol povinný písomne upovedomiť účastníkov o vyhlásení rozsudku, ako sa mylne domnieva žalobkyňa. Postupom odvolacieho súdu pri verejnom vyhlásení rozsudku, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo preto dôjsť k odňatiu možnosti žalobkyni konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa názoru dovolacieho súdu, odvolací súd neodňal žalobkyni možnosť pred súdom konať ani tým, že jej bola doručená písomná odpoveď žalovaného k jej odvolaniu až potom, ako odvolací súd napadnutý rozsudok vyhlásil.

Je pravdou, že Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých prípadoch dospel k záveru, že nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces (I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06), a možno ho kvalifikovať ako odňatie možnosti konať súdom (I. ÚS 156/07). Zároveň ale Ústavný súd Slovenskej republiky pripustil, že v niektorej veci môže byť absencia stanoviska k vyjadreniu k opravnému prostriedku druhého účastníka konania právne irelevantná. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď súd rozhodujúci o opravnom prostriedku, nezaložil svoje rozhodnutie na vyjadrení k opravnému prostriedku, t.j. odpoveď k opravnému prostriedku nemá zásadný vplyv na rozhodnutie súdu o opravnom prostriedku (viď napr. IV. ÚS 462/2010, I. ÚS 498/2011).

Podľa dovolacieho súdu zásadu kontradiktórnosti treba vnímať v kontexte okolností každého prípadu a teda aj potrebu doručenia konkrétneho vyjadrenia účastníka konania procesnej protistrane treba posúdiť vzhľadom na jeho obsah a dosah na výsledok konania. Odpoveď účastníka konania k odvolaniu druhého účastníka by mala byť poskytnutá na zaujatie stanoviska odvolateľovi vtedy, pokiaľ má zásadný vplyv na rozhodnutie dovolacieho súdu. Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (opakujúci sa a nikdy nekončiaci) proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania. Dovolací súd dospel preto k názoru, že odňatie možnosti pred súdom konať nezakladá sama skutočnosť, že odvolateľovi nebolo predložené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu. Obdobné právne stanovisko bolo vyslovené aj v iných rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď napríklad uznesenia sp.zn. 1 Cdo 17/2011, 5 Cdo 40/2012, 3 Cdo 256/2013).

V posudzovanej veci dovolací súd dospel k záveru, že doručenie vyjadrenia žalovaného k odvolaniu žalobkyni až po vyhlásení rozsudku odvolacím súdom, nemalo v danom prípade za následok odňatie možnosti žalobkyni konať pred súdom. Z obsahu spisu je totiž zrejmé, že žalovaný v odpovedi k odvolaniu žalobkyni uviedol výhrady, ktoré má voči dôvodom odvolania žalobkyne, pričom viaceré z nich sú len opakovaním toho, čo žalovaný uviedol už v konaní pred súdom prvého stupňa a konštatoval správnosť skutkových a právnych záverov uvedených v jeho rozsudku. V odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku sa vyjadrenie žalovaného k odvolaniu nespomína a ani z jeho jednotlivých obsahových častí nevyplýva, že by dovolací súd k prijatiu jeho záverov viedlo vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobkyne. Dovolací súd teda nezaložil svoje rozhodnutie vo veci samej na tomto vyjadrení. Uvedené vyjadrenie žalovaného zásadným spôsobom rozhodnutie dovolacieho súdu neovplyvnilo. V takomto prípade preto nebolo ani potrebné vyjadrenie žalovaného ako odpoveď na odvolanie žalobkyni doručovať.

K tvrdeniu dovolateľky, že rozhodnutie dovolacieho súdu je nepreskúmateľné, lebo dovolací súd sa nevyporiadal so všetkými jej námietkami treba uviesť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi

konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 115/03 z 3. júla 2003). Dovolací súd považuje za potrebné v tejto súvislosti upozorniť aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 78/05 zo 16. marca 2005, podľa ktorého: „Súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. Naostatok nemožno opomenúť ani ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Tá je podmienená stotožnením sa so skutkovými aj právnymi dôvodmi rozhodnutia prvostupňového súdu v plnom rozsahu. V takomto prípade je postačujúce v odôvodnení skonštatovať správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia podrobne uviedol, ako súd prvého stupňa rozhodol vo veci samej, aké skutkové závery vyvodil z výsledkov vykonaného dokazovania a ako vec právne posúdil. Podrobne opísal, čo bolo obsahom odvolaní žalobkyne a žalovaného. V súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. skonštatoval správnosť skutkových

a právnych záverov súdu prvého stupňa a na zdôraznenie jeho správnosti doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Tieto doplňujúce dôvody možno považovať aj za reakciu na argumenty žalobkyne a žalovaného uvedené v ich odvolaniach. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel preto k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v kontexte s dôvodmi rozsudku súdu prvého stupňa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

Napokon, dôvodnou nie je ani námietka žalobkyne, že vo veci rozhodovali vylúčení sudcovia (§ 237 písm. g/ O.s.p.).

Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 14 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 14 ods. 3 O.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa citovaného ustanovenia predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (Čl. 48 Ústavy SR). Vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania veci možno preto len výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, nezaujato a spravodlivo. Účelom ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Uvedenému cieľu zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: 1. k veci, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, alebo 2. k účastníkom konania, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo 3. k zástupcom účastníkov konania (ktorý by bol založený na pomere, vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného

pod bodom 2.). Treba zdôrazniť, že vzhľadom na náročnosť preskúmania vnútorného rozpoloženia sudcu, je potrebné zaoberať sa nestrannosťou v širšej, objektívnej rovine. Za objektívne nemožno považovať to, ako sa nestrannosť javí navonok samotnému sudcovi (účastníkovi konania), ale to, či existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne založiť pochybnosti o tom, či sudca disponuje určitým vzťahom k veci. Subjektívne hľadisko o zaujatosti sudcu môže byť podnetom na jeho skúmanie, samotné rozhodovanie však musí byť uskutočnené výlučne na základe hľadiska objektívneho. Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodnutia veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať. Zákon však za dôvod na vylúčenia sudcu z prejednávania veci nepovažuje skutočnosti, ktoré majú základ v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci.

V posudzovanej veci žalobkyňa vyvodzovala dôvodnosť vady uvedenej v § 237 písm. g/ O.s.p. tým, že konajúci sudcovia odvolacieho súdu majú pomer k prejednávanej veci, lebo opakovane vadným jednostranným procesným postupom (nenariadenie pojednávania, hoci na jeho nariadení trvala, neupovedomenie o vyhlásení rozsudku, doručenie odpovedí žalovaného k jej odvolaniu až po vyhlásení rozsudku s poznámkou sudcu, že ďalšie vyjadrenie nie je potrebné doručovať krajskému súdu) jej nezabezpečili rovnaké podmienky na uplatnenie jej práva a postavili ju do podstatne horšej pozícií voči protistrane. Znamená to, že žalobkyňa stratu dôvery k namietaným sudcom zdôvodňovala nadobudnutým presvedčením o ich nesprávnom a jednostrannom konaní.

Toto presvedčenie podľa dovolacieho súdu však nemá reálny základ.

Z dôvodov uvedených v predchádzajúcich častiach rozsudku totiž vyplýva, že sudcovia odvolacieho súdu sa nedopustili v konaní žiadneho žalobkyňou namietaného jednostranného nesprávneho postupu. Naopak, ich postup v súvislosti s prejednaním odvolaní, s vyhlásením rozsudku a s možnosťou účastníkov oboznámiť sa s podaním protistrany, bol v súlade so zákonom. Nejednalo sa ani o postup jednostranný, ktorým by zvýhodňoval jednu procesnú stranu oproti druhej. Bez nariadenia pojednávania totiž prejednal nielen odvolanie žalobkyne, ale aj odvolanie žalovaného, o vyhlásení rozsudku neupovedomil písomnou formou žiadnu z procesných strán a obe odvolania boli doručené protistranám. Ide teda len o subjektívne získaný pocit žalobkyne, že sudcovia v jej veci nekonali a nerozhodli podľa jej predstáv. Táto skutočnosť však nie je zákonným dôvodom na vylúčenie sudcu, lebo sama

osebe nie je spôsobilá objektívne (nie subjektívne z pohľadu žalobkyne) vzbudiť opodstatnené pochybnosti o nezáujatosti sudcu (§ 14 ods. 1 O.s.p.). Ani poznámku sudcu JUDr. Potockého uvedenú v prípise z 3.novembra 2011, z hľadiska jej obsahu a účelu, nemožno považovať za takú skutočnosť, ktorá by vzbudzovala pochybnosti o jeho nezáujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú ani okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci (§ 14 ods. 3 O.s.p.). Na dosiahnutie nápravy, prípadnej vecnej nesprávnosti rozhodnutí súdov v občianskom súdnom konaní, slúži totiž systém opravných prostriedkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že konanie pred odvolacím súdom nie je postihnuté ani vadou podľa § 237 písm. g/ O.s.p.

Pokiaľ dovolateľka namietala, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok, resp. že odvolací súd nesprávne právne vec posúdil, treba uviesť, že uvedené námietky nespôsobujú existenciu vady v zmysle § 237 O.s.p. Námietky účastníka konania, ktorými vytyka súdu existenciu tzv. inej vady a omyl pri aplikácii práva, treba považovať za dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c) O.s.p., ktoré však sami o sebe prípustnosť dovolania nezakladajú. Skutočnosť, že by konanie bolo postihnuté tzv. inou vadou, resp. že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania za predpokladu, ak je toto prípustné, nie však dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Možno teda uzavrieť, že dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. a keďže dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalobkyne odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

Žalovaný mal v dovolacom konaní úspech, preto mu patrí právo na náhradu trov konania proti žalobkyne, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). V dovolacom konaní žalovanému vznikli trovy v súvislosti s odmenou za právne služby poskytnuté advokátom. Odmena za jeden úkon právnej služby činí sumu 91,29 Eur, pričom patrí za jeden úkon právnej služby, a to písomné vyjadrenie k dovolaniu z 30. marca 2012 (§ 10 ods. 1 a 6 v spojení s § 14 ods. 1 písm. b/ vyhl.

č. 655/2004 Z.z.) a jeden krát režijný paušál v rozsahu jednej stotiny výpočtového základu za úkon právnej služby (§ 16 ods. 3 uvedenej vyhlášky) v sume 7,63 Eur plus 20 % DPH. Celkove vznikli žalovanému trovy v sume 118, 70 Eur, ktoré je žalobkyňa povinná zaplatiť na účet advokáta žalovaného (§ 149 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 15. januára 2014

JUDr. Daniela Švecová, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová